

ANTİ KOLONYALİST MÜCADELEYE

KATKI

esiz ve kölelerin bülteni

**ALİ ERGİN GÜRAN'DAN
DİYALOG ŞEKLİNDE ÇOK ÖNEMLİ
AÇIKLAMALAR**

- * **Büyük Bilim Adamı Cahit Arf
Neden Konuşturulmuyor?!**
- * **Haydar Kutlu'nun Zavallılığı...**
- * **"İnsan Bilimi"nin Mümkün Olduğunun
İspatına Dair
(Orijinal Bilimsel Çalışma)**

EYLÜL 1989

YIL: 3 (+ 17) SAYI: 6 (+ 37) 1000 TL. (KDV Dahil)

ANTİKOLONYALİST MÜCADELEYE

KATKI

KURUCULARI :

A. CERRAHOĞLU (KERİM SADİ)
ALİ ERGİN GÜRAN

Sahibi :
Ali METE

Genel Koordinatör :
Ali TÜMER

Yazı İşleri Müdürü :
Cumhur AKSEL

Şimdilik Üç Ayda Bir Çıkar. İlan Kabul Edilmez.

Adres : Atatürk Mah., Mandıra Sok., K Blok, D. 2,
Ümraniye / İSTANBUL

Dizgi - Baskı : EKİM Matbaacılık ve Ambalaj Sanayi
Tel. : 520 17 63

Dağıtım : NER DAĞITIM, Erkan Sarı, Çakırağa Cami Sok.
Göktaş İşhanı No: 101 Aksaray - İstanbul

Son Baskı Tarihi : 17.8.1989

DIYALOG

Cumhur AKSEL: Belli bir yaşa, tecrübe birikimine veya belli bir okokritik seviyesine gelmiş kişiler için genel politik tartışmalara girmenin gereksiz, hatta zararlı olduğunu biliyorum. Çünkü böyle kişiler zaten genel olarak yapılabilecek bütün eleştirilerini kendi kendilerine yaptıktan sonra bir yargıya varırlar...

Dolayısıyla senin de «Türkiye'nin Tarihi İç Dinamik Programı» veya «Evrensel Anti-Kolonyalist Program» gibi adlarla iddialı bir teze sahip olduğunu deklare ettikten sonra bugünkü komünistlerin, sosyalistlerin, progresistlerin, vs. oluşturduğu —ve Gorbaçov'un «perestroyka!» direktifinden sonra biraz da suni olarak çok yüksek hararete ulaşan— genel tartışma ortamına girmemeni doğal karşıliyorum.

Ancak şu son zamanlarda bizim sol neşriyatta o kadar çok çeşitli ve derin(!) tercüme ve telif yazılar çıkıyor ki, bu durum, kamuoyunda «propagandanın ötesinde gerçeğe yaklaşım niyeti ile ciddi birşeyler yapıyor» intibamı yaratabilir.

Hatta bu arada öyle bilimselimitrak yazılara rastladım ki, kullandıkları bazı yeni deyim ve ifadeler seninkileri andırıyordu. Dolayısıyla bu da bana «laf atma» veya «sataşma» ile «ürkek bir diyalog yoklaması» arasında bir tavrı çağrıştırdı.

İşte bunun içindir ki «şeytanın avukatlığını» üstlenerek, kamuoyunda doğabilececek olası tereddütleri gidermek amacı ile karşına geçtim. Şayet ortam provokatif değil de, gösterilmek istendiği gibi gerçek olsaydı benim sana —herkesle beraber— diyebileceğim tek şey ancak, «çıkarmakalım şu iddialı progra-

minı da, görelim bakalım hükümetten mükümetten, devletten mevletten himmet dilenmeden kabil-i tatbik mi?» olabilir.

Şimdi önce, birzamanlar benim de şahsen tanımış olduğum asıl adı Yaşar Nabi Yağcı olan Haydar Kutlu'nun —zor şartlarda yazılmış olmalarına rağmen— uzun bir hazırlık ve derin bir konsantrasyon gerektirecek nitelikteki yazılarından başlamak istiyorum. Çünkü bu Haydar Kutlu KATKI'ya karşı baştan beri saygılı bir tavrı muhafaza etmiştir. Mese'â senin burada, onlar daha yurtdışından gelmeden önce koyduğun —ve günlük gazetelere de akseden— tavrına ve «provokasyondur!» ithamına karşı Haydar Kutlu, sadece, Hürriyet Gazetesi'nin 17 Kasım 1987 tarihli nüshasındaki «İki Sade Vatandaşız» adlı röportaja geçen sözleri ile, «Bu arkadaşlar, demek ki bizden önce, şimdi bizim düşündüğümüz gibi düşünmüşler ve teşebbüs etmişler. Şimdi biz de aynı şeyi yapıyoruz diye neden güdümlü olalım», «Bu arkadaşların aslında sevinmeleri gerekir, gelip bizi desteklesinler. Aramızdaki engelleri kaldıralım» şeklinde cevap verdi. Daha sonra da Kerim Sadi'nin 12 Ağustos 1988 tarihindeki 11. ölüm yıldönümü için gazetelere anma ilanı verdiler...

Ali Ergin GÜRAN: Şimdi burada araya girmem gerekiyor. Çünkü onların bu hayırhah görünüşlü tavırlarına karşı bizim de bütün dediklerimizin özü, «'glasnost'suz 'perestroyka' olmaz; hele ki yurtdışından gelip de resmi makamlara teslim olduktan sonra bu işin ucu işbirlikçiliğe kadar gider» olmuştur... Sonra, onlardan önce onlar gibi düşünmüş olsaydık, onların gelip bizi desteklemeleri gerekirdi. O halde aynı düşünce ve niyette olmadığımız ayan beyan ortaya çıkıyor. Onlar «güç»e, en azından ajitasyon-propaganda gücüne tapmak üzere yetiştirilmişler; bizim için ise «insan», «pozitif insan seleksiyonu» herşeyin önünde gelir... Yoksa aklarla kararların biraraya getirilmesi «birlik» değil olsa olsa «mazarrat çıkarır».

AKSEL: Evet, bu anlaşıldı; hatta ö nek olsun, yol olsun diye, Yaşar Nabi Yağcı'nın Devlet görevlilerini gizli TKP hücreleri içinde —hem de kendi göbek adını ona kod adı vererek— istihdam etmiş olduğunu da açıklamıştın... Dikkatli okuyucular da anlamışlardır herhalde... Ancak Haydar Kutlu'nun burada sözkonusu edeceğim son yazıları bu açmazdan kurtulmak ister-

miş gibi bir tavrı sergiliyor. Çünkü bilimsel soyutlama ve analizlere giriyor bu yazılarında... Ve adeta «benim teorik seviyeme kimse çıkamaz; dolayısıyla bu bu seviyede bulacağım teorik çıkış yollarını ve pratikten çıkaracağım ipuçlarına göre yine bu yüksek seviyede hazırlayacağım teorik formülasyonları kimse takip ve kontrol edemez. Dolayısıyla fikri inisiyatifi elimde tutuyorum, yani özgür ve bağımsızım!» demek istiyor; yani, affedersin ama zimnen genelde senin iddianı paylaşıyor. Bu durumda yazdığı teorik yazıların içeriklerinin çözülmesi, deşifre edilmesi gerekmez mi?

GÜRAN: Önce şuradan başlayayım: Eleştiri meleştiri diyorlar; —belki garip gelebilir ama— bu yöntem bizim topluma göre değil; bizde böyle bir gelenek, kök yok... Şayet bizim toplumda bu yöntemle gerçeği aramaya çıksak/çıkılsaydı, bizim toplumda —birçok güney ülkesinde olduğu gibi— önce meselâ fuhuş, zina ve fücür (insesi) gibi konular hakkında açıklamalar yapmak, eleştiriler zinciri başlatarak mücadele kampanyası açmak gerekirdi. Yani eleştiri yöntemi bir topluma yerleşecekse, önce o toplumun en derin sorunları etrafında kök salarak yeşerir. Bizim edebiyatta bile bu konular tabii olarak kalmış ve ancak acınacak, vahlanacak ama her halükârda örtbas edilerek geçiştirilecek esintiler halinde yer almıştır. Halbuki «eleştiri» aslında bir elit zümrenin kendi içinde birbirini incitmeden yaptıkları soyut söyleşiler değil, herkesin canını acıtabilen, insanların biribiri tarafından kontrol edilmesini sağlayan —tabir caizse, sarı ve irsi— cahilliğe, hayvanlığa karşı toplumsal bir silâhtir...

Üstelik son zamanlarda Batı'nın refah toplumlarından bir üstyapı lüksü olarak akseden —ve de cinsel ilişkiden duyulan hazla aynı şeymiş gibi lanse edilen— sevmek, sevilme, aşk yapmak kampanyaları bu toplumsal yarımızı tahriş edip işleterek örten kaba, pis, ama alacalı bir çaput görevi görmektedir. Bu toplum hiçbir zaman ağır ruhban sınıfı baskısından ve de meselâ «bekâret kemerleri»nden geçerek altına sağlam bir sanayi kereveti çekemedi ki, bu kerevet üzerinde biraz da rahat kapılmak, oynamak imkânına kavuşabilsin. Kaldı ki bugün, altına o sağlam sanayi kerevetini çekerek keyif çatıyor gibi görünen, ama aslında birtakım fantazilerle beraber yeni

arayışlara yönelen ileri toplumların, —sanayi kerevetini taşıyan köleler olarak— ağır bir koonyalist saldırısına maruz bulunuyoruz. Bu da demektir ki bizim insanlarımız bugün, değil içgüdüsel hazlarla keyif çatmak, hergün insanlığını yeniden kazanmak ve ispat etmek durumundadır. Ama bu ispat, —bugün kendiliğinden olduğu gibi— reaksiyonerce, dini spekülasyonlarla gericiçilikte aranmamalıdır. Hatta bunu ahlâki bir konu olarak ele almakla, edebiyat, felsefe konusu yapmakla da bir yere varılamaz artık... Bunun —maddi— yolu tarihimizde vardır; oraya geleceğiz ileride...

Burada son olarak eleştiri konusu hakkında şunu da hatırlatayım ki, insanların hiçbir konu, şekil, ölçü ayırımı yapmaksızın birbirlerini sadece iki kelimelik «yanlış yapma!» ifadesi ile uyardıkları bir toplumda eleştirinin e'sinden sözedilemez. Herkesin her konuda birbirine karşı kullanabildiği ve uyarı, tehdit, nasihat gibi bilumum anlamlar taşıyan bu toptancı «yanlış yapma!» ifadesi, aslında öz olarak: a) Otoriteye karşı gelmede ne yaparsan yap!; b) Kanunlara, kanun adamlarına açık vermede ne yaparsan yap!; c) Genel havaya uyuyormuş gibi görün de —gizli olarak— ne halt edersen et! anlamlarını taşımaktadır.

Burada yeri gelmişken şu noktayı da tespit etmekte yarar var :

Son zamanlarda toplumumuzda yaygın olarak kullanılan iki deyim var; «yanlış yapma!» ve «hayret bir şey!». Biri zorbalığın uyarı, tehdit, nasihat filân gibi anlamlar taşıyan hırlaması ise, öteki de «mahcup öfke» ve «ürkek, korkak isyankârlık» gibi anlamlar yüklü ezilmişliğin zırlamasını ifade eden deyimler; ki, her ikisi de «mahpushane kültürü»nün mahsulleri... Ne hazin değil mi?!... Bütün topluma yayılan —teşmil olan— «mahpushane kültürü»nde eleştiri mi olurmuş?!...

Şimdi müsaade edersen cevabımı teşkil edecek esas konuya, iki küsur yıl önce yayınlanmış bir gazete yazısını hatırlatarak girmek istiyorum.

1987 bahar aylarında Cumhuriyet Gazetesi'nde saygıdeğer Hocam Cahit ARF ile yapılan bir mülâkat çıkmıştı. Ben bu yazıyı Çanakkale Cezaevi'nde okuyarak kesmiştim; ama şimdi çı-

kınlarıma baktığımda bulamadım. Herhalde önce hapisane hapisane, sonra da ev ev göçerken bir yerde kaybettim. Bu yazıda Cahit Hoca bir soruya cevap verirken «Karl Marks eğer fikirlerini sembolik mantıkla açıklasaydı, o kadar çok şey yazmak zahmetinden kurtulur ve bütün eserlerini sağlam bir postülaya dayalı matematiksel bir anlatımla incecik bir «travay»a sığdırabilirdi» anlamında bir iddia öne sürmüştü. Aslında benim buna «açıklama» demem gerekir ama Marks'ı «peygamber» olarak algılayanların böyle bir açıklamayı kendini bilmezlik hatta saldırganlık olarak alacaklarını bildiğimden ortalama ve mütevazı(!) bir «iddia» deyimini kullandım. Nitekim bu açıklama veya deklarasyon hakkında şimdiye kadar müsbet menfi ne bir ses, ne de bir nefes çıktı...

Cahit Hoca'nın bilimsel kariyerinin seviyesini herhalde biliyorsun. Bu seviye bizde dağıtılan «Doktor»lük, «Profesör»lük, hatta «Ordinaryüs»lük payelerinin çok üstündedir. Zaten kendisi de bu pâyeleri kullanmaktan pek hoşlanmaz ve «insan ismiyle anılır» der... Çünkü bu konuda tam otuz yıl evvel bana verdiği dersi unutmadım...

Şimdi böyle bir «adam»ın, böyle Dünya çapında bir matematikçinin, Marks'ın eserlerinin «aforizma»lar şeklindeki özet anlatımlarının çok üstünde gelişmiş bir anlatımının, hatta —öz olarak— matematiksel represantasyonunun yapılabileceği yolundaki iddiasını sükûtla geçiştirmeye çalışmak ne demektir? İddia etmiyorum, kes'nlik'e eminim ki bu, «bunları biz de biliyoruz» demek değildir. Bu sükût, aslında «ortalığı karıştırma Hoca! Provokasyonu kurduk; dış m'hraklara da bağladık, tıkrır tıkrır yürüyor; zaten sen politikadan anlamazsın, bu işlere burununu sokma!.. Yoksa, insaniyet namına bir imza daha attırır, yine seni mahkemelik yaparız» demektir. Gerçekten Cahit Hoca da bu durumu önceden sezmiş gibi aynı mülâkatta açıklamasına ayrıca, «Tebii ki ben örgüt adamlarının işlerini anlamam» anlamında sözler ilâve ediyor...

Doğru ya, örgütçülerin elinde Marksist eğitim(!) için kullanıp kolayca sevk ve idare edebilecekleri yeteri kadar lâf profesörü, «iktisadi lâf», «hukuki lâf» profesör ve doçentleri varken Cahit Arf'ı ne yapsınlar?... O-ların hiçbir zaman anlayamayacakları kadar açık ve net ifadelerle —sembolik mantıkla— kı-

sacık ve apaçık açıklamalar yapacak gerçek bir bilim adamı, bulanık su yaratıklarının işlerine gelir mi?!...

AKSEL: Afedersin, sözünü kest'im ama bu konuda Cahit Arf'la sen görüşsen de böyle önemli bir konu gürültüye git-mese...

GÜRAN: Bugünkü durumda korkarım; cesaret edemem. Çünkü memleketin tepesine bindirilmiş kolonyal zorbalar indin-de ben bir «politik sabıkalı»yım; hatta halen «şartlı tahliye» du-rumunda bulunan bir mahkûmum. Şayet Cahit Hoca'yla şu ve-ya bu şekilde temas kurup görüşebilirim, ben ilmi konularda fikir yürütebilen bir düşünce adamı olmuş olmam; ama Cahit Hoca «politik mimli»ler listesine kaydolunur.

Şimdi gelelim senin Haydar Kutlu'nun yazılarına... Her-halde O, Cahit Arf'ın —yukarıda sözünü ettiğimiz— Marks'ın eserleri hakkında söylediklerini okumadı. Zaten o mülakat Cum-huriyet Gazetesinde yayınlandığı zaman kendisi yurtdışınday-dı galiba. Ama şayet o yazıyı görseydi büyük bir uyarı veya ders almış olur ve belki ifadelerine biraz çekidüzen verirdi de, böyle 19. yüzyıl tarzıyla çalakalem edebiyat ve felsefe döktür-mezdi. Ben bu kadar edebiyat ve felsefenin e'leştirisine kalkışa-cak değilim herhalde... Kaldı ki kalkışsam bir faydası da ol-maz; ancak bir takım eski eleştiri ve polemikleri tekrarlamış olurum.

Ancak sorduğun soruya cevap olarak şunları söyleyebilirim: Haydar Kutlu'nun «teorik» yazılarını emperyalizmin vasat bir ajan provokatörü bile anlar ve bilir; takip ve —«haklı eleştiri», «nâzik plomik» veya «övgü»lerle— modifiye edebilir. Üs-telik böyle bir ajan provokatör, Haydar Kutlu'dan(*) fazla ola-rak «uzay», «zaman» ve «madde»nin, felsefenin «kategorileri» değil, bilimin «set»leri olduklarını da bilir. Çünkü bilmesi —yani ona öğretilmesi— gerekir ki, «kategori (ulam, zümre, maküle)» ile «set (cümle, küme)»i ayırdedememek, geçen yüzyılda birçok matematikçi ve bilim adamının başını yemiş, hatta ünlü Can-tor'u tımarhaneye sürüklemiştir. Sonradan «set», birbirine mu-adil —yani birbirinin gerek ve yeter şartı olduğu— beş aksi-

(*) Yeni Açılım; Temmuz 1989; Sayfa 16, Satır 18.

yoma uyma şartı ile «kategori»den kesin olarak ayrılmış, ama düşüncede «set» ile «kategori»yi karıştırmanın açık bir paradoks oluşturduğu —yani, insanı delirebileceği— daha sonraları B. Russel tarafından gösterilmiştir. İşte bu paradoks, herkesin kulaktan dolma bilip uluorta lâfını ettiği «Russel Paradoks»tur...

Fakat bütün bunlara rağmen bilimsel açıdan bir sorumluluk ve endişe taşımayan bir insan, her çokluğu kategori olarak görüp, «zor» ve «güç» kullanmak —veya böyle bir imkâna dayanmak— şartıyla rahatça mantık yürütebilir.

Ashında «mantık», kavramlar arası ve kategoriler içi disiplin kurmak, sıralama yapmak demektir. Ve de «mantık»ın bir genel determinizmi olmadığı için son tahlilde genel biçimini «zor» ve «güç» tayin eder; ki Türkçedeki «mantık yürütme» deyimini de bu durumu çok güzel anlatır. Bu «zor» ve «güç»ün kimin tarafından kullanılacağı, yani meselâ «Demokrasi» adındaki bir çoğunluk diktası tarafından mı, veya «proletarya diktası» adındaki bir devlet örgütü tarafından mı; yoksa genel olarak «insan eşitliği» idealinin propaganda ve ajitasyonuna dayanarak bir «ayaklanma» çağrısı ve koordinasyonu yolu ile oluşturulan bir «Parti» tarafından mı kullanılacağı bilimsel açıdan hiç de farklı ve önemli değildir. Kaldı ki üstelik «ayaklanma» çağrı ve koordinasyonunun dünya çapında bir merkeze kavuşması da «zor»un tekelleşmesine olanak vermemiş, buna karşı gelişen toplu tahrip silâhları adeta monopolleşmeyi yasaklamıştır.

O halde şimdi yine tartışmasız tercih edilemez biçimde, genel olarak iki «zor» merkezi ve iki mantık vardır dünyada... Ve bu da demektir ki niteliksel farklı bir silâhlanma ve savaş düzeyine gelinceye kadar yine bir kısır tartışma dönemi açmak ve sinsi bir propaganda savaşı başlatmak eğiliminde ve niyetinde bulunan büyük bir bakiye «entel» zümre mevcuttur. bugün dünyada... Dolayısıyla bu da demektir ki bugünkü dünya ortamı, provokasyonlara gayet müsait, bir ortamdır. Öyle ki «gerçekler, doğrular kimsenin tekelinde değildir» diyenler bile son tahlilde «fikri tekelleşme» için çalışmaktadırlar.

AKSEL: Pekiyi; ajan provokatörlerin bilemeyeceği, bulamayacağı, anlayamayacağı veya bulmak, araştırmak ve ortaya

çıkarmayı anlamsız bulacağı vede tatbikatına yanaşmayacağı bilgilenme ve bilinçlenme nasıl olabilir? Bir ipucu verebilir misin?

GÜRAN: Önce şu kadarını söyleyeyim ki Edebiyat ve Felsefe artık insanların bilgilenmesine yararı dokunmayan ve ancak kendini yinelemek şeklinde ürünler verebilen, dolayısıyla aynen bir zamanların destanları, masalları gibi —kısmen çocuk eğitiminde kullanılmakla beraber— iyi örnekleri ile yazılı eserler müzelerine kaldırılmaları gereken branşlardır... Önümüzdeki bilgisayar devrinde ekranlara edebî, felsefî laflar değil, sembolik mantığın notasyonları hakim olacaktır. İstikbalin sembolik mantıkla, matematiksel mantıkla düşünen insanları için edebiyatçı ve felsefecilerin ancak bir bilimsel inceleme konusu veya bir denek olarak —yani pedagojik açıdan— değerleri sözkonusu olabilir.

Şimdi gelelim provokatörlerin anlayamayacakları ve anlamak istemeyecekleri yere...

Son tahlilde bilimde «zor» sökmeyiz. Yani bilimlerin genel bir determinizmi vardır. Çünkü bilim «set (cümle, küme)»ler üzerinde yapılır; ve «set»ler de bir aksiyoma uyarlar. En azından simdilik (yaklaşık bir asırdan beri) tartışmasız olarak bu böyledir.

Meselâ senin Haydar Kut'u'nun örneklerini ele alırsak «uzay», «zaman» ve «madde» kavramları, «iyi sıralanabilir» olan «nokta», «an» ve «kütle veya enerji» adlarındaki elemanları hevi «set»lerdir. Yani sözkonusu bu çokluklar, «set» olabilmenin şartlarından, yani;

- 1 — Axiom of Choice
- 2 — Multiplicative Axiom (Mult)
- 3 — Well-Ordering Principle (W.O.)
- 4 — Trichotomy (Trich)
- 5 — Zorn's Lemma (Zorn)

şartlarından iyi sıralanabilirlik prensibi (W.O.)ya uymaktadırlar. Dolayısıyla bu alanlarda son tahlilde ancak bilimin sözü geçer felsefenin değil.

Buradan esas önemli konuya geçmek için geçenlerde —Haziran 1989 tarihli «Dünyaya Bakış» isimli Aylık Sosyalist Çeviri Dergisi'nde— çıkan «Yeni Hümanizm, Bilim ve Felsefe» başlıklı yazıya değinmek istiyorum. İvan Frolov (Akademisyen) imzası ile çıkan yazıda şu ilginç ve bence önemli ifadeler yer almakta: «İnsanın bilim tarafından araştırma nesnesi olduğu ve başka amaçlara araç edilmesi tehlikesinin arttığı koşullarda, çalışmaların yeni ve ilerici bilim dallarının izlemesi gereken yollar üzerinde yoğunlaşması gerekmektedir».

«İnsan üzerine tek bilim yaratmanın olanaklı olduğu görüşü çok önceleri formüle edilmiştir».

«İnsan üzerine tek bir bilimin yaratılması olanaklı mıdır?».

«İnsanın bütünsel öğrenimi ve onu yeniden tanımlama doğrultusunda metodlar hazırlamak; bilimleri insana yöneltmek...»

«Bilimimize kimin katkı yapacağı konusunda bir belirsizlik var. Herşeyi belirleyecek olan da budur».

Bir felsefi yaklaşım için olabildiğince açık böylesi formülasyonlar ve çağrı karşısında duyarsız kalmak zaten mümkün değildi. Dolayısıyla ben de bu vesileyle fikrimi biraz daha açmak gereğini duyuyorum.

AKSEL: Evet, sen de uzunca bir süredir «insanın teorisi yapılabilir, yapılmalıdır» anlamında devamlı dokundurmalar yapıyordun. İşte bu şekilde fikrini biraz daha açmak için bir vesile çıkmış oldu.

GÜRAN: Şimdi burada ben, bütün yaptığım evvelki soyutlama ve analogilerin üstüne çıkarak «insan» olayının bilimsel teorisinin veya biliminin yapılabileceğinin basit bir ispat yolunu göstermek istiyorum:

İnsanın tekâmül ettiği yani emeğinin daima kalite kazandığı yargısı genel bir kabüldür. Eskiler, «insan tekâmül, hayvan tahavvül eder» derlerdi. Gerçekten de hayvanlık, değişik ortamlara uyum gösterme olayıdır. Değişik ortam'arda değişik davranışlar göstererek değişik formasyonlar kazanmaları, onların tekâmül ettiğini göstermez; ancak kompleksleştiklerini ifade edebilir. Yani hayvan davranışları sıralanamaz. Meselâ bir memelinin yürümesini veya bir kuşun uçuşmasını, yoksa bir balı-

ğın yüzmesi mi daha kaliteli davranıştır?!... Dolayısıyla hayvanlığın bilimi olamaz; biyolojik formasyonları ile oluşturdukları sonlu kategoriler içinde —denek olarak— tasnif ve tetkik edilirler.

Ama tamtam çalan yamyamın, piramitleri ölçen barbarın ve uzayın derinliklerine araç gönderen insanın emekleri bariz bir kalite sıralamasını haizdir. Demek ki insanın hayvani, yani içgüdüsel ve refleksif davranışlar dışındaki davranışları demek olan «emek»i sıralanabilir, hatta tecrübe ve kalıtım faktörlerinin katkısıyla «iyi sıralanabilir»dir. Dolayısıyla insan «emek»leri bir «set» teşkil eder ve bunun üzerinde bilim yapılabilir.

Üstelik insanın meselâ «düşünce (tasarım'lama, plânlama)» gibi büyük kalitatif fark gösteren «emek»leri de tüm emek davranışlarını ihtiva eden «set»in bazı yığılma (limit) noktalarından oluşan bir alt kümesinden başka birşey değildir. Bunu diğer bazı biyoloji, tıp gibi bilimsel dallarda yapı'acak deneylerle kanıtlamak mümkündür; ve bu yapı'maktadır da... Dolayısıyla düşünceler de iyi sıralanmaya tâbi olurlar. «Düşünceler» alt kümesinin yığılma noktalarının tarifi ise genel olarak aksiyomatik ve estetik (bedihi) varsayımları değ'istirici seviyedeki, kalitedeki «yaratıcı düşünce» şeklinde yapılabilir.

Şimdi senin provokatörlerin giremeyeceği noktaya geldik:

Bir defa, yukarıdaki son teorik izahları provokatörler anlamaz, anlamaya da gerek duymaz; ama nasıl olsa bunları çoğu kimse anlamayacak, hatta sıkılarak okumayacaktır diye teselli bulur ve dolayısıyla bu noktada çoğunluğun arasına gizlenip desifre olmaktan kurtulabilirler; ve mazaretleri de hâlâ genel geçerdir: «örgüt gücüne dayanmak lâzım», «pratikte sınamak lâzım»...

Ama «bütün bu teorik izahların tarihte, tarihimizde pratiği yapılmış, hatta bir dünya imparatorluğunun kurulmasına temel güç oluşturan bir yaşam biçimi olarak yaşanmıştır. Bu yaşam biçiminin organizasyonlarını tahrip ederek ortadan kaldıran zorbalık, koskoca Amerika, Afrika kıtaları ile uzak doğu ülkelerini yağmalayarak palazlanan tarihin en büyük kolonyalizminin eseridir» dersek Marks ve Engels'in bile kolonyalist burjuva ideolojisinin ağır baskısı altında yapmaya ola-

nak bulamadıkları —veya gözardı ettikleri— böyle bir tarihi araştırma inceleme etkinliğinin gereğini anlamayacak, anlamak istemeyecek ve bâriz bir şekilde yan çizeceklerdir; ki bu onların «suçüstü» durumu olacaktır.

Kolonyalist bakış hiçbir zaman anti kolonyalizmi anlayamamıştır ve anlayamaz. Ama insanlık ilk barbarlık dönemlerinden beri birbirine zıt kolonyalist ve anti-kolonyalist kuvvetlerin dengesinde varlığını sürdürebilmiştir. Ko'lonyalizm, antitezi karşısında büyük mikyasta güçlenme gösterdiği takdirde insanlığı köleliğe hatta hayvanlaşmaya götürmüş, anti kolonyalizm ise zaman zaman rayından çıkarak anarşizme yönelmiştir. O halde bir Dünya Yönetimi kurulacaksa, bu iki zıt gücün dengesini sağlayan evrensel rejimi formüle edip uygulamakla kurulacaktır. İşte Osmanlı İmparatorluğu Bizans'ın yetkilerini de aldıktan sonra bir süre uygulamada bu dengeyi ideal bir şekilde sağlayan —«hanşumul»— örnek bir rejim göstermiştir; ki, bugün bu memlekette biraz «adam» varsa o dönemlerin kalıtımıdır... Bunları kendime milliyetçilik açısından bir pay veya paye çıkarmak için söylüyorum ön yargısına kapılmayın; çünkü bizdeki milliyetçiliğin emperyalizmin bir «anti komünist maşa»lığından başka birşey olmadığını biliyorum.

Yani dediğim o ki, artık dünyada bir zengin metropol ülke, bunun etrafında, başlarına mutemet kolonyeler yerleştirilmiş sefil kölelerden müteşekkil fakir ülkeler şeklindeki kolonyal düzen değişecek ve dünyanın her tarafında her çeşit ve kaliteden insanların yaşadığı, yaşayabildiği evrensel bir düzen gelecektir. Çünkü kolonyalizm ilkel tabiatı icabı dünyanın büyük bir kısmında, idealize ettiği kendi insan tipine en çok benzeşen taklitçi ve köpek karakterli gerzekleri seçerek yarattığı yönetici elit zümreler eliyle halkların yaratıcı dinamizmini yoketmeye çalışmaktadır. Bu negatif seleksiyon bir münbit tarlada ayırık otlarını gübreleyip sulamaya benzer ki güçlü bir anti tez konulmazsa insanlığı katastrof'a sürükler.

Yani genelde, belletme eğitimine dayalı hiyerarşik bir düzen demek olan kolonyalizm, insanlığın ilerlemesinin ana dinamiği demek olan yaratıcılığa dayalı bir pozitif seleksiyon mekanizmasının çalışmasını daima engeller .

AKSEL: Detaylarını henüz anlamasam bile genel olarak bu anlattıklarından çok etkilendim. Ne kadar büyük bir yük ve baskı altında bulunduğunu şimdi daha iyi anlıyorum. Hele günlük hayatının zorlukları ve ilkelikleri de gözönüne alındığında, gösterdiğin olağanüstü direniş ve çabaya hayranlıkla saygı duymamak elde değıl. Ancak yıllardır sözünü ettiğın, bazı yönlerden değındiğın ve de bu Diyalog'da oldukça ciddi ipuçları verdiğın řu anti kolonyalist örgütlenme programını ne zaman veya hangi şartlarda çıkarmayı umuyor veya tasarlıyorsun? Son olarak bu konuda da bir açıklama yapar mısın?

GÜRAN: Bu güzel sözlerine karşı tevazu gösterisi yapacak değılim. Çünkü kolonyalizm bir memleketin tepesine binip ümüğüne bastı mı, kolonyal yönetimde yeralmayan —yani kolonyalistlerin gardıyanı olamayan— bütün insanlar ızdırıp çeker. Bir yanda sefil insan «güruh»ları iyice hayvanlaşmamak için topluca direnirlerken, bireyler yani «adam»lar da hem kafa hem de vücutça yüklenir ve zorlanırlar. Yani kolonyalizm —Türkçedeki çevirisinin ifade ettiğı çok zayıf ve eksik anlamda— sadece bir ekonomik sömürü olayı değıldir. Aslında, o ülkede halkın ürettiğı «adam»ları, örnek olabilecek insanları yok edip, oranın insanlığa yapacağı spesifik insanlık katkısını ortadan kaldırarak, kendi insan örneklerine —türüne— uygun kolon yetiştirmektir. Ki, bir sonraki aşamada bu, yaratıcı düşünceye sahip olmayan, robot gibi ruhsuz mahlûkları icabında —ekonominin gereğı olarak— muhtelif taktiklerle kolayca imha etmek de mümkün olacaktır...

Bu sorunu cevaplandırırken önce řu hatırlatmaları yapmakta büyük fayda görüyorum.

Bildiğın gibi Ağustos 1978 tarihli ve 36 sayılı KATKI Dergisi'nde Türkiye Komünist Partisi'nin «yasal tüzük» ve «asgari program» teklifleri yayınlanmıştı. Ben sonradan mahkemelerde —ve özellikle 3 Ekim 1986 tarihli, hazır bulunduğum Selimiye 2 No'lu As. Mah.'deki duruşmada— yaptığım açıklamalarla bu yayının sorumluluğunu —şekil ve muhteva olarak— tümüyle üzerime almıştım. Mahkûm olmuş —veya edilmiş— iddialı bir neşriyatın sorumluluğunu tek başına yüklenmek belki ilk bakışta pek akla yatkın gelmeyebilir. Ama şimdi anlatacağım ki du-

rum hiç de görüldüğü gibi değil... Bir defa ortada hukukî bir mahkûmiyet kararı değil, entrikalara dayalı bir zorbalık var. İkincisi, yapılan «teklif» yayını aynı zamanda toplumun, ortamın durumunu, karakterini ortaya çıkaracak bir araç, bir turnusol kâğıdı olarak düşünülmüş... Yani Av. Ali Tümer ile Av. Mehmet Kemal Aydın eliyle mahkemeye yazdığım 13.10.1986 tarihli mektubumda da (KATKI; Sayı 1 (+37), Haziran 88, Sayfa 25) açıkça belirttiğim gibi hangi saik ve tesirlerin etkisiyle almış olursa olsun toplum yapısının aldığı karakterler bu deneyle ortaya çıkınca bu ortama göre uygulanabilir progres programı yapılacağı da öngörülmüş... O halde her halükârda bu aşamada, yani bir eylem programı ortaya konmadan bir mahkûmiyet sözkonusu değil... Bunu, bahşedilen ve vaadedilen geniş çaplı legal propaganda imkânlarına dört elle sarılmak eğiliminde bulunan yığın, yorgun ve şaşkınların bilmesinde yarar var... İnşallah, —bu eğilimleriyle— provokasyona âlet ve bize de yük olmaktan başka bir işe yaramadıklarını bir an önce anlarlar...

Yukarıda, «hukukî bir mahkûmiyet kararı değil, entrikalara dayalı bir zorbalık var» demiştim. Bunu da fazla yorum yapmadan kısaca açıklayayım:

KATKI Dergisi ilk çıktığı 15 Eylül 1970 tarihli sayısından beri Türkiye'deki en yaygın ve en objektif nedenlerden kaynaklanan kitle hareketlerini, işyerlerinde yapılan işgal-boykot hareketleri olarak tesbit ve ilân etmiştir. Ve taktik politikasını bu hareketlerin desteklenmesi ve varacağı muhtemel hedeflerin formülasyonunun yapılması üzerine oturtmuştur. Nitekim bu hareketlerin hedefi olarak İşyeri Konseyleri müessesesi tebellür etmiş ve yayınladığımız legal parti asgari programı da bu müesseseler esas alınarak düzenlenmiştir.

Yukarıda sözü edilen yayından dört ay sonra sıkıyönetim ilân edilip (Aralık 1978) ilk İddianameler ortaya çıkınca KATKI Dergisi ve son Ağustos 1978 tarihli 36. Sayısı «ülkeyi sıkıyönetime getiren yaygın kitle hareketlerini tahrik ve teşvik etmek ve yol göstermek»le suçlanmıştır. Zaten başka türlü bir suçlama da düşünülemezdi... Ve de KATKI Dergisi'nin işgal-boykot hareketlerini desteklediği, hatta bu konuda «Darbeye Karşı Genel İşgal» diye slogan attığı da açık bir gerçektir. Ayrıca yine

KATKI Dergisi'nin bu hareketlerin doğal hedefi olarak formüle ettiği İşyeri Konseyleri de birçok işyerinde, hatta meşhur büyük fabrikalarda kurulmuş ve bunlar da adlı adınca KATKI Dergisi'nde yayınlanmıştı.

Durum bu kadar açık iken, yani bizim kanuni grev dışında işgal-boykot yapan işçilerle ve de şayet suçsa, fiilen işyeri konseyi kuran işçilerle yargılanmamız ve/veya hüküm giymemiz gerekirken, davalar uzun bir süre askıya alınıp hakkımızda düşünülüp incelemeler yapıldıktan sonra iddianameler değiştirilerek, şeytanla bile işbirliği yapan «komünist» adlı gizlilik hastaları —ve ajan provokatörler— kategorisine mahsus bir suçlama düzenlemek yoluna gidilmiştir. Hatta parti marti adında bile olsa hiçbir gizli faaliyet grubuna angaje olmadığımız —praktikteki gözetleme ve hatta provokasyonlardan sonra— açıkça bilindiği halde «ileride nasıl olsa «komünist» adlı bütün gizlilik budalaları için bir legal oyun sahası açacağız, bunarı da gizlilikten hüküm giydirip içerde yatırarak gizlilik hastası yapar, böylece açtığımız legal oyun sahasına koşa koşa gelmelerini sağlarız» hesabına yatılmıştır.

Yani bizim turnusol kâğıdı öyle karakteristikler göstermiştir ki, ülkede açıkça, keyfi bir koloni yönetiminden başka —Batı anlamında rasyonel— bir rejimin izine bile rastlamak mümkün olmamıştır. Ortaya öyle bir kolonyal yönetim karakteristiği çıkmıştır ki, eski Roma vilâyetlerine —yani koloni valilerine— bile rahmet okutur. Çünkü bu —geleceğe doğru dürüst bir tarih bile bırakmayacak kadar— öyle sistemli radikal (kök kazıyıcı) bir kolonizasyon ki, bugün burada bir Spartaküs çıksa, ancak «gizlice cami duvarına işeyerek camiye yıkmaya tevessül etmek» gibi bir suçlamayla asılır ve Spartaküs olarak tarihe geçemez... İnsanlara suçunun karşılığı olanı değil, canının istediği veya işine gelen cezayı veren böyle bir yönetimle kimler nasıl bir diyaloga girmiş ki, legal devrimci parti kuruluşu gündeme gelmiş; anlamak mümkün mü?!... İcazeticiliğin bile bir derecesi vardır... Böyle bir —toplumsal— ortamda bazı birey hatta grupları genel gidişatta oynadıkları rolden dolayı sorumlu tutarak bir çözüme varmak da mümkün değildir. Çünkü Devletin —hukuki, tarihi yani mantıki— tutarlılığı, sürekliliği sözkonusu olmadığı için Devlet adamı diye geç'nenlerin bile genişçe bir intervalde hiçbir —ne hukuken, nede tarihen— sorumluluğu

kalmıyor ve mazur görülebiliyor. Yani tabir caizse —Batı anlamında rasyonel olamayan— karakersiz bir rejim sözkonusu... Dolayısıyla sınırsal, hatta bireysel karakterler bile tebellür etmiş, açıkça ortaya çıkmış değil... Sanki durumun izahı, sonsuz türev kabul eden, sabitesiz, transandantal bir fonksiyona (meselâ Euler fonksiyonu) benzer bir formülasyonda yatıyor... Çünkü burada yakın tarihte dünyaya örnek bir düzen vardı. O düzenin —Batı anlamında rasyonel olmasa bile— ana karakteristikleri nelerdi? İşte Batı'nın da çözemediği esas mesele bu soruda yatıyor. Demek ki Batı'dan alınacak öğretilerle burada bir rejim kurmak mümkün değil; adını ne koyarsanız koyun, o bir koloni idaresinden başka birşey olamaz.

Türkiye'de bugün anti kolonyalist bir faaliyet ve örgütlenme programı ile kolonyalizmin dengelendiği bir rejimin kurulması kanunen engellenemez. Çünkü Türkiye'nin tarihinden gelen —doğal— rejimin legalitesini engellemek için ancak açıkça ırkçı kanunlar çıkarmak gerekir. O halde bu gidişatı —ancak ve yalnız— gizli ve sinsi olarak engellemeye çalışacak olanlar sol veya sağ hangi kisveyle ortaya çıkarlarsa çıksınlar, sadece kolonyalist güçlerdir. Bizim «faşo»ların da en büyük çelişkisi buradadır. Onların en mantıklıları bile ABD'nin ırkçı bir eyaleti olmak isterler —veya hayal ederler— ama ABD bu anlayışı büyük bir iç savaşla aşmış; geriye dönmesi de mümkün değil... Onun için tezleri, tartışmaları en geniş uluslararası plâtlformlara götürmek zorundayız. Sonra da benim şahsen istediğim şey; yemek yapmak, bulaşık ve çamaşır yıkamak gibi dertlerden âzâde (ki hapishanede bile ben bunları yapmıyordum; belli bir işbölümü vardı) sakın bir çalışma ortamı.

Gerisi, bir bilimsel çalışmanın gerektireceği asgari titizlikle anti-kolonyalist eylem ve örgütlenme programının kaleme alınmasına kalıyor; ki buna da çoktanberi hazırım ben...

AKSEL: Evet! Demekki «sorumluluk» bugün ancak bu konuda bütün ağırlığı ile kendini hissettiriyor. Sözkonusu anti kolonyalist programın çıkmasının gecikmesinden herkes bilincine, gücüne göre derece derece sorumlu...

GÜRAN: Doğru! Daha ne demeli?... «Anlayana sivrisinek saz...»

ASAĞIDA İÇERİKLERİNİ VERDİĞİMİZ DERGİMİZİN
ÖNCEKİ SAYILARINDAN İSTEYENLER
NER DAĞITIM - ERKAN SARI ADRESİNE BAŞVURABİLİR

SAYI 1 (+37) — HAZİRAN, 1988

- ★ Anti-Kolonyalist Mücadeleye Başlarken
- ★ «Devlet Terörü», «Kontrgerilla», «Pişmanlık Yasası» ve «TBKP» Kavramlarına Metodist Bir Yaklaşım veya «Komünist Parti» Aksesuarlı «Demokrasi»cilik Oyununun Deşifراسyonu

SAYI 2 (+37) — EYLÜL, 1988

- ★ Başta Sovyetler Birliği Komünist Partisi Olmak Üzere Nabi Yağcı (Haydar Kutlu) ve Nihat Sargın ile İlgilenen Tüm Komünist Partilere ve Progresist Kuruluşlara DEKLARASYON
- ★ Ali Ergin Güran'dan Açıklama

SAYI 3 (+37) — ARALIK, 1988

- ★ Legal Komünist Parti Kurmaya ve Kourdurmaya Tevessül Edenlerin DİKKATİNE!...
- ★ Eski Bir «Meraklı»nın İtirafı

SAYI 4 (+37) — MART, 1989

- ★ Batılı Düşünürlere ve «Klâsik Marksizm»in İdeologlarına «BİLMECE»
- ★ Ali Ergin Güran'la MÜLAKAT
- ★ Truva Atı Uygurlığı

SAYI 5 (+37) — HAZİRAN, 1989

- ★ Hayret Bir Şey...
 - ★ İnsanlığın Selâmeti İçin 2. Din Reformasyonu Şarttır!
 - ★ Ali Ergin Güran'dan Önemli Açıklamalar
-